

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ระเบียบวิธีการศึกษา	1-1 - 1-9
1. หลักการและเหตุผล	1-1 - 1-2
2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	1-2
3. ขอบเขตการศึกษา	1-2 - 1-3
4. วิธีศึกษา	1-4 - 1-6
5. คำจำกัดความ (Definition)	1-7 - 1-8
6. ปัญหาและอุปสรรค	1-8 - 1-9
บทที่ 2 อุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี	2-1 - 2-40
1. ภาพรวมของอุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี	2-1 - 2-11
1.1 องค์ประกอบของการขนส่งทางทะเล	2-2
1.2 ความหมายและขอบเขตของทะเล	2-2 - 2-4
1.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี	2-4 - 2-9
1.4 เทคโนโลยีเกี่ยวกับเรือในอนาคต	2-10 - 2-11
2. การขนส่งสินค้าทางทะเลของไทย	2-11 - 2-17
3. การจดทะเบียนเรือ	2-18 - 2-19
4. องค์การที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมพาณิชย์นาวีไทย	2-20 - 2-25
4.1 องค์การของรัฐ	2-20 - 2-23
4.2 องค์การภาคเอกชน	2-23 - 2-25
5. องค์การระหว่างประเทศที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานในอุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี	2-25 - 2-26
5.1 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO)	2-25
5.2 องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organization : IMO)	2-25 - 2-26
6. คนประจำเรือเดินทะเลเชิงพาณิชย์	2-26 - 2-36
6.1 การจัดองค์กรภายในเรือเดินทะเล	2-26 - 2-28
6.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรในเรือเดินทะเล	2-29

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 2 ภาพรวมของอุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี (ต่อ)	2-1 - 2-40
6. คนประจำเรือเดินทะเลเชิงพาณิชย์ (ต่อ)	2-26 – 2-36
6.3 ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถ (Certificate of Competence) ของผู้ทำการในเรือเดินทะเลและกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง	2-29 – 2-36
7. การพัฒนาบุคลากรบนเรือเดินทะเล	2-37 – 2-38
8. ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี	2-39 – 2-40
บทที่ 3 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเลของไทย	3-1 - 3-40
1. บทนำ	3-1 – 3-2
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเล	3-3 – 3-28
2.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541	3-3 – 3-11
2.2 กฎหมายว่าด้วยสัญญาจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	3-11 – 3-13
2.3 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533	3-13 – 3-17
2.4 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537	3-17 – 3-20
2.5 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518	3-20 – 3-25
2.6 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522	3-25 – 3-27
3. สรุปกฎระเบียบอื่นที่ใช้บังคับกับแรงงานในงานเดินทะเลของประเทศ ซึ่งมิได้อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	3-28 – 3-40
3.1 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456	3-28 – 3-30
3.2 ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยการฝึกอบรม การสอบความรู้ และ การออกประกาศนียบัตรผู้ทำการเรือ พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542	3-30 – 3-34
3.3 กฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2541	3-34 – 3-35
3.4 ระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยคนประจำเรือเดินทะเล พ.ศ. 2541	3-35
3.5 ระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยการใช้อำนาจทำโทษสำหรับความผิดตาม พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 พ.ศ. 2541	3-36
3.6 คำสั่งกรมเจ้าท่าที่ 659/2541 เรื่อง การฝึกอบรมและการออก ประกาศนียบัตรพนักงานวิทู GMDSS-GOC หรือ ROC	3-36

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเลของไทย (ต่อ)	3-1 - 3-40
3. สรุปกฎระเบียบอื่นที่ใช้บังคับกับแรงงานในงานเดินทะเลของประเทศ ซึ่งมิได้อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (ต่อ)	3-28 - 3-40
3.7 ประกาศนียบัตรกรมเจ้าท่าที่ 354/2541 เรื่อง การฝึกอบรมสำหรับ คนประจำเรือของเรือเดินทะเลระหว่างประเทศ และหน้าที่ของเจ้าของ เรือในการฝึกอบรม	3-36 - 3-37
3.8 ประกาศกรมเจ้าท่าที่ 355/2541 เรื่องความรับผิดชอบของเจ้าของเรือ ผู้จัดการ หรือบริษัทผู้ว่าจ้างผู้ทำการในเรือเดินทะเล	3-37
3.9 ประกาศกรมเจ้าท่าที่ 356/2541 เรื่องการฝึกอบรมเพื่อทำความคุ้นเคย กับเรือแก่คนประจำเรือ	3-38
3.10 ประกาศกรมเจ้าท่าที่ 357/2541 เรื่องการรับรองประกาศนียบัตรที่ออก โดยรัฐภาคีอื่น	3-38
3.11 ประกาศกรมเจ้าท่าที่ 358/2541 เรื่องหลักสูตรฝึกอบรมก่อนต่ออายุหรือ เลื่อนชั้นประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถ	3-39
3.12 ประกาศกรมเจ้าท่าที่ 276/2542 เรื่องหลักสูตรฝึกอบรมก่อนต่ออายุหรือ เลื่อนชั้นประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถ	3-39
3.13 ประกาศกรมเจ้าท่าที่ 360/2541 เรื่องการจดบันทึกและการตรวจสอบ ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในเรือ	3-39 - 3-40
บทที่ 4 ผลการสำรวจสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานในงานเรือเดินทะเลของไทย และต่างประเทศ	4-1 - 4-66
1. แรงงานในงานเรือเดินทะเลหรือคนประจำเรือ	4-2 - 4-43
1.1 ข้อมูลทั่วไปของคนประจำเรือ	4-3 - 4-6
1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับเรือเดินทะเลที่สำรวจ	4-6 - 4-10
1.3 ผลการสำรวจเกี่ยวกับสภาพการจ้างงาน สภาพการทำงาน และสวัสดิการที่คนประจำเรือได้รับ	4-10 - 4-43

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการสำรวจสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานในงานเรือเดินทะเลของไทย และต่างประเทศ (ต่อ)	4-1 - 4-66
2. ผลการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการเรือเดินทะเล	4-44 – 4-59
2.1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการที่สำรวจ	4-44 – 4-45
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเรือของผู้ประกอบการ	4-45
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับคนประจำเรือ	4-46
2.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานในเรือเดินทะเล	4-46 – 4-52
2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกกฎหมายคุ้มครองแรงงานในงานเรือเดินทะเล	4-53 – 4-58
2.6 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม	4-58 – 4-59
3. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ด้านแรงงานและการพาณิชย์	4-60 – 4-66
3.1 ความเห็นต่อสถานการณ์โดยรวมของแรงงานในเรือเดินทะเลในปัจจุบัน	4-60
3.2 ความคิดเห็นต่อการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองแรงงานในงานเรือเดินทะเล	4-60 – 4-61
3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางกฎหมายต่างๆในการปรับปรุงกฎหมายแรงงานในงานเรือเดินทะเล	4-61 – 4-66
บทที่ 5 อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเล มาตรฐานสากลด้านความคุ้มครองแรงงานในงานเรือเดินทะเลตามอนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง	5-1 - 5-36
1. อนุสัญญาของ ILO	5-1 – 5-26
2. อนุสัญญาของ IMO	5-26 – 5-36
บทที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเลของต่างประเทศ	6-1 - 6-141
1. ประเทศมาเลเซีย	6-2 – 6-15
1.1 การจ้างงาน	6-3 – 6-4
1.2 อายุขั้นต่ำของคนประจำเรือ	6-4
1.3 ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อนประจำปี และวันหยุดพักผ่อนตามประเพณี	6-5

สารบัญ

หน้า

บทที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเลของต่างประเทศ (ต่อ)	6-1 - 6-141
1. ประเทศมาเลเซีย (ต่อ)	6-2 - 6-15
1.4 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	6-6 - 6-8
1.5 การตรวจสอบสุขภาพ การจัดหาและเวชภัณฑ์และการรักษาพยาบาล	6-9 - 6-10
1.6 การจัดหาอาหาร และที่พักอาศัย	6-10 - 6-11
1.7 ความปลอดภัยในการทำงาน	6-11 - 6-12
1.8 การจ่ายเงินชดเชย เงินทดแทน สวัสดิการ การประกันสังคม แก่คนประจำเรือที่เจ็บป่วย บาดเจ็บ ประสบอันตราย เสียชีวิต หรือ เกษียณอายุ	6-12 - 6-13
1.9 การส่งตัวคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา การละทิ้ง การจัดการทรัพย์สิน ของคนประจำเรือที่ถูกละทิ้งหรือเสียชีวิต	6-13
1.10 การควบคุม	6-14 - 6-15
1.11 การร้องทุกข์และระงับข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและคนประจำเรือ	6-15
2. ประเทศสิงคโปร์	6-16 - 6-27
2.1 การจ้างงาน	6-17 - 6-18
2.2 อายุขั้นต่ำของคนประจำเรือ	6-18
2.3 ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อนประจำปี และ วันหยุดพักผ่อนตามประเพณี	6-19 - 6-20
2.4 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	6-20 - 6-22
2.5 การตรวจสอบสุขภาพ การจัดหาและเวชภัณฑ์และการรักษาพยาบาล	6-22
2.6 การจัดหาอาหาร และที่พักอาศัย	6-23
2.7 ความปลอดภัยในการทำงาน	6-23 - 6-24
2.8 สวัสดิการ	6-24
2.9 การจ่ายเงินชดเชย เงินทดแทนและประกันสังคม กรณีคนประจำเรือ เจ็บป่วย บาดเจ็บ ประสบอันตราย เสียชีวิต หรือ เกษียณอายุ	6-24
2.10 การส่งตัวคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา การละทิ้ง การจัดการทรัพย์สิน ของคนประจำเรือที่ถูกละทิ้งหรือเสียชีวิต	6-25
2.11 การควบคุม	6-26
2.12 การร้องทุกข์และระงับข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง	6-27

บทที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเลของต่างประเทศ (ต่อ)	6-1 - 6-141
3. ประเทศเวียดนาม	6-28 - 6-37
3.1 การจ้างงาน	6-29 - 6-30
3.2 อายุขั้นต่ำของคนประจำเรือ	6-30
3.3 ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อนประจำปี และ วันหยุดพักผ่อนตามประเพณี	6-31
3.4 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	6-31 - 6-32
3.5 การตรวจสุขภาพ การจัดหายาและเวชภัณฑ์และการรักษาพยาบาล	6-32
3.6 การจัดหาน้ำ อาหาร และที่พักอาศัย	6-33
3.7 ความปลอดภัยในการทำงาน	6-33
3.8 การจ่ายเงินชดเชย เงินทดแทนและประกันสังคม กรณีคนประจำเรือ เจ็บป่วย บาดเจ็บ ประสบอันตราย เสียชีวิต หรือ เกษียณอายุ	6-34
3.9 การส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา การละทิ้ง การจัดการทรัพย์สิน ของคนประจำเรือที่ถูกละทิ้งหรือเสียชีวิต	6-35
3.10 การควบคุม	6-35 - 6-36
3.11 การร้องทุกข์และระงับข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง	6-36 - 6-37
4. ประเทศเกาหลีใต้	6-38 - 6-47
4.1 การจ้างงาน	6-38 - 6-40
4.2 อายุขั้นต่ำของคนประจำเรือ	6-40
4.3 ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อนประจำปี และ วันหยุดพักผ่อนตามประเพณี	6-41
4.4 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	6-41 - 6-42
4.5 การตรวจสุขภาพ การจัดหายาและเวชภัณฑ์และการรักษาพยาบาล	6-42
4.6 การจัดหาน้ำ อาหาร และยารักษาโรค	6-42
4.7 ความปลอดภัยในการทำงาน	6-42 - 6-43
4.8 การจ่ายเงินชดเชย เงินทดแทนและประกันสังคม กรณีคนประจำเรือ เจ็บป่วย บาดเจ็บ ประสบอันตราย เสียชีวิต หรือ เกษียณอายุ	6-43 - 6-44
4.9 การส่งตัวคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา การละทิ้ง การจัดการทรัพย์สิน ของคนประจำเรือที่ถูกละทิ้งหรือเสียชีวิต	6-44

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเลของต่างประเทศ (ต่อ)	6-1 - 6-141
4. ประเทศเกาหลีใต้ (ต่อ)	6-38 - 6-47
4.10 การควบคุม	6-44 - 6-46
4.11 การร้องทุกข์และระงับข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง	6-46 - 6-47
5. ประเทศมอลต้า	6-48 - 6-69
5.1 การจ้างงาน	6-49 - 6-51
5.2 อายุขั้นต่ำของคนประจำเรือ	6-51 - 6-52
5.3 ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อนประจำปี และ วันหยุดพักผ่อนตามประเพณี	6-52
5.4 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	6-52 - 6-55
5.5 การตรวจสอบสุขภาพ การจัดหายาและเวชภัณฑ์และการรักษาพยาบาล	6-55 - 6-57
5.6 การจัดหาน้ำ อาหาร และที่พักอาศัย	6-57 - 6-58
5.7 ความปลอดภัยในการทำงาน	6-59
5.8 สวัสดิการ	6-59
5.9 การจ่ายเงินชดเชยเงินทดแทนและประกันสังคม กรณีคนประจำเรือ เจ็บป่วย บาดเจ็บ ประสบอันตราย เสียชีวิต หรือ เกษียณอายุ	6-59 - 6-60
5.10 การส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา การละทิ้ง การจัดการทรัพย์สิน ของคนประจำเรือที่ถูกละทิ้งหรือเสียชีวิต	6-60 - 6-64
5.11 การควบคุม	6-65 - 6-68
5.12 การร้องทุกข์และระงับข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง	6-68 - 6-69
6. สหราชอาณาจักร	6-70 - 6-88
6.1 การจ้างงาน	6-71 - 6-72
6.2 อายุขั้นต่ำของคนประจำเรือ	6-73
6.3 ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อนประจำปี วันหยุดตามประเพณี	6-73 - 6-74
6.4 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	6-74 - 6-75
6.5 การตรวจสอบสุขภาพ การจัดหายาและเวชภัณฑ์และการรักษาพยาบาล	6-75
6.6 การจัดหาน้ำ อาหาร และที่พัก	6-76 - 6-80
6.7 ความปลอดภัยในการทำงาน	6-81 - 6-83

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในเรือเดินทะเลของต่างประเทศ (ต่อ)	6-1 - 6-141
6. สหราชอาณาจักร (ต่อ)	6-70 – 6-88
6.8 สวัสดิการ	6-84
6.9 การจ่ายเงินชดเชย เงินทดแทนและประกันสังคม	6-84
6.10 การส่งตัวคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา การละทิ้ง การจัดการทรัพย์สิน ของคนประจำเรือที่ถูกละทิ้งหรือเสียชีวิต	6-85
6.11 การควบคุม	6-85 – 6-88
7. ประเทศแคนาดา	6-89 – 6-128
7.1 การจ้างงาน	6-90 – 6-94
7.2 อายุขั้นต่ำของคนประจำเรือ	6-95
7.3 ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อนประจำปี และ วันหยุดพักผ่อนตามประเพณี	6-95 – 6-97
7.4 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด	6-98 – 6-101
7.5 การตรวจสุขภาพ การจัดหาและเวชภัณฑ์และการรักษาพยาบาล	6-101 – 6-103
7.6 การจัดหาที่พัก อาหาร และที่พักอาศัย	6-103 – 6-105
7.7 ความปลอดภัยในการทำงาน	6-106 – 6-111
7.8 การจ่ายเงินชดเชย เงินทดแทนและประกันสังคม กรณีคนประจำเรือ เจ็บป่วย บาดเจ็บ ประสบอันตราย เสียชีวิต หรือ เกษียณอายุ	6-111 – 6-118
7.9 การส่งตัวคนประจำเรือกลับภูมิลำเนา การละทิ้ง การจัดการทรัพย์สิน ของคนประจำเรือที่ถูกละทิ้งหรือเสียชีวิต	6-118 – 6-122
7.10 การควบคุม	6-122 – 6-126
7.11 การร้องทุกข์และระงับข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง	6-126 – 6-128
บทสรุป	6-129 – 6-141

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 7 บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ	7-1 – 7-53
7.1 เปรียบเทียบกฎหมายคุ้มครองแรงงานในงานเรือเดินทะเลหรือ คนประจำเรือของไทยและต่างประเทศ	7-2 – 7-17
7.2 แนวทางการยกร่างกฎหมายคุ้มครองแรงงานประจำเรือ	7-17 – 7-53
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก	ก-1 – ก-12
ภาคผนวก ข	ข-1 – ข-20